

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.007.02.2021

Pan
Waldemar Binder
Dyrektor
Samorządowego Zakładu Komunalnego
w Niegosławicach
67-312 Niegosławice 55

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/102 - Gospodarowanie zasobami wodnymi przez przedsiębiorstwa wodociągowe w gminach
wiejskich

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach, 67-312 Niegosławice 55 (dalej: <i>Zakład</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Waldemar Binder - Dyrektor od 1 marca 2019 r. (dalej: <i>Dyrektor</i>) Poprzednio, w okresie od 1 maja 2016 r. do 28 lutego 2019 r., obowiązki Dyrektora pełniła Pani Aneta Kuźniar-Poor
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe do realizacji zadań 2. Wykonywanie zadań z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi 3. Nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do czasu zakończenia kontroli) oraz dowody sporządzone przed lub po okresie objętym kontrolą mające związek z kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	1. Sebastian Stępień, specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/37/2021 z dnia 27 maja 2021 r. 2. Marzena Mielcarek, główny specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/36/2021 z dnia 27 maja 2021 r. 3. Katarzyna Smereczyńska, specjalista kontroli państwowej, na podstawie upoważnienia nr LZG/56/2021 z dnia 26 lipca 2021 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-12)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Podjęte w okresie objętym kontrolą działania w zakresie gospodarowania zasobami wodnymi w Samorządowym Zakładzie Komunalnym w Niegosławicach pozwoliły na poprawę wydajności gospodarowania tymi zasobami na terenie Gminy Niegosławice, a stwierdzone nieprawidłowości zostały częściowo wyeliminowane w kontrolowanym okresie.

Zakład posiadał wystarczające przygotowanie organizacyjne, kadrowe i finansowe. W szczególności wywiązano się z obowiązku opracowania i przedłożenia Radzie Gminy regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, zawierającego wszystkie wymagane postanowienia. Określono taryfy na okresy trzech lat, które zostały opracowane zgodnie z wymogami przepisów prawa. Do grudnia 2020 r. Zakład użytkował jednak sieć wodociągową i kanalizacyjną bez wydanego tytułu prawnego. Ponadto trzy pozwolenia wodnoprawne zostały wydane na Gminę Niegosławice.

Zakład prawidłowo wypełniał obowiązki wynikające z pozwoleń wodnoprawnych. Ujęcia wody były prawidłowo oznaczone, zabezpieczone i utrzymywane. W ramach bieżącej działalności sprawdzany był stan techniczny sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, stwierdzono jednak nieprawidłowości w zakresie terminowości kontroli okresowych obiektów budowlanych. Zakład podejmował skuteczne działania związane z ograniczeniem strat wody. Terminowo wywiązywał się z obowiązków sprawozdawczych, jednak sprawozdania sporządzane były nierzetelnie.

Zakład sprawował skuteczny nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków poprzez prowadzenie stałego monitoringu sieci. Badanie wody każdorazowo zlecał uprawnionemu laboratorium, posiadającemu zatwierdzony system jakości prowadzonych badań. Wszelkie nieprawidłowości związane z funkcjonowaniem sieci oraz z pogorszeniem jakości wody usuwane były niezwłocznie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Przygotowanie organizacyjne, kadrowe oraz finansowe

1.1. Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach został utworzony uchwałą nr XXVI.138.2012 Rady Gminy Niegosławice z dnia 5 grudnia 2012 r.

Podstawowym przedmiotem działalności Zakładu jest realizacja zadań Gminy Niegosławice odnoszących się do bieżącego i nieprzerwanego zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków.

Zakład zatrudniał 11 osób: cztery na stanowiskach nierobotniczych i siedem na stanowiskach robotniczych (konserwatorzy), którzy realizowali m.in. zadania z zakresu zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków⁴.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dwaj pracownicy realizują zadania w zakresie zaopatrzenia w wodę i pięciu w zakresie odprowadzania ścieków.

Każdy z pracowników zajmujących się sprawami z zakresu objętego kontrolą posiadał aktualny zakres czynności, uprawnień i odpowiedzialności. Pracownicy posiadali wiedzę oraz doświadczenie pozwalające na rzetelną realizację wykonywanych zadań. W ocenie Dyrektora Zakładu, nie występowały sytuacje, w której pracownikom powierzano zbyt dużą ilość zadań, utrudniające rzetelne wywiązywanie się z nakładanych na nich obowiązków.

(dowód: akta kontroli str. 13-39,57-60)

1.2. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z danymi posiadanymi przez Zakład:

- długość czynnej sieci wodociągowej magistralnej (przesyłowej) wynosiła 26,0 km, natomiast rozdzielczej (bez przyłączy) 65,7 km,
- liczba ujęć wody wynosiła dwa: w Gościeszowicach⁵ i w Starej Jabłonie,
- liczba przyłączy na koniec 2018 r. wynosiła 1.119, na koniec 2019 r. - 1.155, na koniec 2020 r. - 1.165, a na 30 czerwca 2021 r. - 1.171.

Zgodnie natomiast z danymi będącymi w posiadaniu Zakładu, w tym ujętymi w sprawozdaniach SG-01 *Statystyka gminy: gospodarka mieszkaniowa i komunalna za lata 2018-2020*:

- liczba budynków w gminie wynosiła odpowiednio: na koniec 2018 r. - 1.116, na koniec 2019 r. - 1.149, na koniec 2020 r. - 1.124, a na dzień 30 czerwca 2021 r. - 1.218, w tym z przyłączem sieci wodociągowej 1.098 (na koniec 2018 r. i 2019 r.), 1.111 (na koniec 2020 r.) i 1.117 (na 30 czerwca 2021 r.), a z przyłączem sieci kanalizacyjnej 571 (na koniec 2018 r. i 2019 r.) i 702 (na koniec 2020 r.) i 704 (na 30 czerwca 2021 r.),
- procent mieszkańców gminy, którym umożliwiono korzystanie z sieci wodociągowej w latach 2019-2021 wynosił 99,4%,
- liczba obowiązujących umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiła odpowiednio: na koniec 2018 r. - 1.368, na koniec 2019 r. - 1.372, na koniec 2020 r. - 1.385, a na 30 czerwca 2021 r. - 1.384,
- liczba zawartych umów o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiła odpowiednio: w 2019 r. - 69 umów, w 2020 r. - 162 umowy, do 30 czerwca 2021 r. - 180⁶,
- liczba nieruchomości niepodłączonych do sieci wodociągowej, dla których istnieje fizyczna możliwość podłączenia się do takiej sieci w okresie objętym kontrolą wynosiła cztery - przyczyną niepodłączenia było użytkowanie własnego ujęcia wody,
- liczba nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, dla których istnieje fizyczna możliwość podłączenia się do takiej sieci w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiła odpowiednio: w latach 2019 - 2020 - osiem, od stycznia do 30 czerwca 2021 r. - dziewięć. Przyczyną niepodłączenia było użytkowanie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Do gminnej sieci wodociągowej nie zostali przyłączeni mieszkańcy miejscowości Zagóra, dla której aktualnie planowana jest budowa sieci wodociągowej⁷. Ponadto brak jest sieci kanalizacyjnej w następujących miejscowościach: Wilczyce, Zimna Brzeźnica, Nowa Jabłona, Nowy Dwór, Zagóra, Rudziny, Krzywczyce, część Starej Jabłonej i Suchej Dolnej.

(dowód: akta kontroli str. 45,53,70-80,151-176,453,1021)

⁵ W ujęciu wody w Gościeszowicach funkcjonują dwie studnie, do 2015 r. eksploatowano ponadto jedną studnię, która z uwagi na złą jakość wody została wyłączona z użytkowania.

⁶ Zawarto 42 nowych umów oraz 138 aktualizacji umów.

⁷ Umowa nr SEK.032.73.2021 na wykonanie usługi projektowej z dnia 24 marca 2021 r.

1.3. W okresie objętym kontrolą Zakład posiadał następujące pozwolenia wodnoprawne:

- na pobór wód podziemnych z ujęcia zlokalizowanego w Gościeszowicach oraz odprowadzanie wód popłucznych do rzeki Sucha, ważne do 12 listopada 2023 r.,
- na pobór wód podziemnych z ujęcia w miejscowości Stara Jabłona, dla potrzeb wodociągu obsługującego miejscowości Stara Jabłona, Nowa Jabłona, Nowy Dwór, Żimna Brzeźnica, Wilczyce, Bukowica, Nowa Bukowica, otrzymane na podstawie decyzji z dnia 15 października 2018 r., udzielone na 20 lat,
- na odprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych pochodzących z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków położonej w Niegosławicach do rzeki Niegosławice, ważne do 12 listopada 2023 r.

Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych pochodzących z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Suchej Dolnej (ważne do 1 października 2024 r.), pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych pochodzących z biologiczno-mechanicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Starej Jabłonie (ważne do 21 listopada 2026 r.), a także pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych z biologicznej oczyszczalni ścieków do rowu przydrożnego, w Mycielinie (ważne do 24 lutego 2030 r.) zostały wydane dla Gminy Niegosławice.

Zostało to szerzej opisane w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”.

(dowód: akta kontroli str. 81-99)

1.4. W okresie objętym kontrolą, Zakład nie otrzymał decyzji wydanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie na podstawie art. 281 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁸ (dalej: *ustawa Prawo wodne*) i tym samym nie uiszczał podwyższonej opłaty za usługi wodne.

(dowód: akta kontroli str. 100)

1.5. W 2018 r. Zakład opracował i przedłożył Radzie Gminy Niegosławice projekt regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Uchwałą Nr II.36.2018 z dnia 10 grudnia 2018 r. Rada Gminy Niegosławice przyjęła Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków na obszarze Gminy Niegosławice, który był zgodny z przedłożonym przez Zakład projektem.

W okresie objętym kontrolą, Zakład opracował i przedłożył w dniu 17 maja 2021 r. Radzie Gminy Niegosławice kolejny projekt Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Niegosławice, który został przyjęty Uchwałą Nr XXIX.188.2021 z dnia 31 maja 2021 r. Rady Gminy Niegosławice. Postanowieniem Nr WR.RZT.71.52.2021 z dnia 2 lipca 2021 r. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, pozytywnie zaopiniował ten projekt. W toku obrad XXXIII zwyczajnej sesji Rady Gminy Niegosławice, która odbyła się w dniu 30 sierpnia 2021 r. uchwalono ww. Regulamin.

Regulaminy zawierały wymagane postanowienia, wymienione w art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁹ (dalej: *ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu*), określające prawa i obowiązki usługodawcy i odbiorców usług.

(dowód: akta kontroli str. 101-117,1020)

⁸ Dz. U. z 2021 poz. 624, ze zm.

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2028.

1.6. Wysokość przychodów i kosztów Zakładu w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków wynosiła:

- na koniec 2019 r.
 - 738.343,13 zł - przychody w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
 - 647.086,45 zł - koszty w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
 - 732.360,89 zł - przychody w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków,
 - 691.890,88 zł - koszty w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków,
- na koniec 2020 r.
 - 805.782,36 zł - przychody w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
 - 733.039,58 zł - koszty w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę,
 - 825.031,78 zł - przychody w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków,
 - 802.314,08 zł - koszty w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.

W 2019 r. Zakład otrzymał dotację przedmiotową do ceny ścieków w wysokości 180.000 zł, natomiast w 2020 r. w wysokości 200.000 zł oraz dotację celową z budżetu Gminy Niegosławice na inwestycje w wysokości 230.000 zł¹⁰. Na 2021 r. zaplanowana została wartość dotacji przedmiotowej do ceny ścieków w wysokości 220.000 zł oraz dotacji celowej z budżetu Gminy Niegosławice na inwestycje w wysokości 68.000 zł.

W okresie objętym kontrolą Zakład nie pozyskiwał środków zewnętrznych (krajowych lub europejskich) na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem wody i zbiorowym odprowadzaniem ścieków.

(dowód: akta kontroli str. 46-47,100,208-210,217-219,221-223,249,260,278-279)

W toku kontroli, w dniu 24 sierpnia 2021 r., Zakład przedłożył Wójtowi Gminy Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie Gminy Niegosławice na lata 2021 – 2024¹¹.

W Zakładzie zaplanowano następujące zadania racjonalizujące zużycie wody:

- monitoring sieci i urządzeń – rejestracja danych i powiadamianie przez SMSy (optymalizacja ciśnień, analiza przepływów nocnych, analiza przepływów dobowych, miesięcznych, obserwacja ujęć i urządzeń wodociągowych, szybka informacja o awariach, informacja o ponadnormatywnych przepływach),
- strefowanie sieci wodociągowej (szybsza lokalizacja wycieków, dokładniejsza informacja o stanie sieci w poszczególnych strefach),
- opomiarowanie odbiorców usług (montaż dokładniejszych wodomierzy, zdalny odczyt wodomierzy, informacja o przepływach ciągłych i wstecznych, kontrole urządzeń wodociągowych u odbiorców usług, możliwość prawidłowego obliczania strat wody),
- prawidłowe opomiarowanie ujęć wody i stacji uzdatniania wody,
- zakup samochodów służbowych,
- akcja – Stop kradzieży wody,
- wymiana zasuw strefowych,
- natychmiastowe usuwanie awarii.

(dowód: akta kontroli str. 100,128-137)

W toku kontroli Dyrektor wyjaśnił, że zabezpieczone środki finansowe dotyczące bieżącej eksploatacji urządzeń wodno-kanalizacyjnych są wystarczające. Natomiast środki finansowe na odtworzenie majątku i środki inwestycyjne uzależnione są od

¹⁰ Wykorzystano dotację w wysokości 200.527,56 zł.

¹¹ Do czasu opracowania Wieloletniego planu Zakład posiadał opracowany dokument wewnętrzny zawierający przewidywane działania, które Zakład uważa za niezbędne do zapewnienia zdolności posiadanych w użytkowaniu urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych.

budżetu gminy i są niewystarczające. Aby w pełni zapewnić dostarczanie odpowiedniej jakości wody, w sposób nieprzerwany, pod odpowiednim ciśnieniem, szacunkowo należałoby zabezpieczyć środki na najbliższe pięć lat na:

- modernizację Stacji Uzdatniania Wody Gościeszowice – około 4.500 tys. zł,
- zasilanie awaryjne SUW Gościeszowice – 60 tys. zł,
- budowę drugiej studni na ujęciu wody Stara Jabłona – 100 tys. zł (w trakcie realizacji),
- remont zbiorników wyrównawczych Zimna Brzeźnica – 100 tys. zł (w trakcie realizacji),

natomiast aby w pełni realizować zadania związane z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków z uwzględnieniem wymagań środowiskowych, szacunkowo należałoby zabezpieczyć środki na najbliższe pięć lat na:

- modernizację Oczyszczalni Ścieków w Niegosławicach – około 5.000 tys. zł,
- remonty pompowni ścieków w Gościeszowicach – 360 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 180-181)

1.7. W okresie objętym kontrolą, Zakład określił taryfy dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Gminy Niegosławice na okres 3 lat¹², które zostały opracowane zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 20 ust. 2-4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 246-280)

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, po rozpatrzeniu wniosków Zakładu z dnia 5 kwietnia 2018 r. Decyzją Nr WR.RET.070.116.2018.MK z dnia 7 maja 2018 r., a następnie wniosku z dnia 1 lutego 2021 r. Decyzją Nr WR.RZT.70.53.2021 z dnia 7 maja 2021 r. zatwierdził ww. taryfy.

(dowód: akta kontroli str. 225-245)

1.8. W okresie objętym kontrolą, Zakład opracowywał taryfy w sposób motywujący odbiorców usług do racjonalnego korzystania z wody i ograniczenia zanieczyszczania ścieków oraz zapewniający łatwość ustalania i sprawdzania należności za świadczone usługi.

(dowód: akta kontroli str. 281)

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Do grudnia 2020 r. Zakład użytkował sieć wodociagową i kanalizacyjną bez wydanego tytułu prawnego, a trzy pozwolenia wodnoprawne, o których mowa w art. 389 pkt 1 w związku z art. 35 ust. 3 ustawy Prawo wodne zostały wydane na Gminę Niegosławice zamiast na Zakład.

Dyrektor wyjaśnił m.in., że:

- *Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach jest jednostką organizacyjną Gminy Niegosławice, prowadzący działalność w formie zakładu budżetowego na majątku gminy. Pozwolenia wodnoprawne wydane zostały na rzecz Gminy Niegosławice (Oczyszczalnia Mycielin, Sucha Dolna i Stara Jabłona), ponieważ inwestycje były wykonywane przez Gminę Niegosławice z pozyskaniem środków zewnętrznych. Pozwolenia wydano na jednostkę realizującą budowę. Po skończeniu okresu obowiązywania pozwolenia, nowe pozwolenia zostaną wydane na rzecz SZK w Niegosławicach.*

¹² Jedna taryfa obowiązywała w latach 2018-2020 i druga na lata 2021-2023.

- po analizie dokumentów w 2020 roku zauważono brak uregulowania prawnego dotyczącego użytkowania mienia komunalnego i podpisano umowę dopiero 2 grudnia 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 40-44, 85-97, 135-140)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą, Zakład posiadał wystarczające przygotowanie organizacyjne i kadrowe oraz środki finansowe do realizacji zadań. Stwierdzona nieprawidłowość, w części dotyczącej użytkowania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej bez tytułu prawnego, została wyeliminowana i nie wpłynęła na skuteczność podejmowanych przez Zakład działań.

OBSZAR

2. Wykonywanie zadań z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi

Opis stanu faktycznego

2.1. W toku kontroli Zakład przedłożył Wójtowi Gminy Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociagowych i urządzeń kanalizacyjnych na terenie Gminy Niegosławice na lata 2021–2024.

W ww. planie ujęto 14 inwestycji do realizacji w 2021 r., dziewięć w 2022 r., siedem w 2023 r. i sześć w 2024 r.

Wśród zaplanowanych przedsięwzięć, których realizacja obejmowała okres objęty kontrolą, wyszczególniono m.in. budowę sieci wodociągowej Bukowica – Zagóra, wymianę pomp w SUW Gościeszowice i na przepompowni wody Stara Jabłona, kanalizację sanitarną w obrębie Stara Jabłona, remont pompowni w Gościeszowicach, montaż systemu do zdalnego odczytu wodomierzy - 500 szt. Do zakończenia czynności kontrolnych plan ten nie został uchwalony przez Radę Gminy Niegosławice.

(dowód: akta kontroli str. 128-134, 1022)

2.2. W okresie objętym kontrolą Zakład poddawał kontrolom sieć wodociagową oraz sieć kanalizacyjną w ramach bieżącej eksploatacji obiektów z nimi związanych. Zlecał ponadto przeprowadzenie następujących okresowych kontroli stanu technicznego¹³:

- a) kontrole pięcioletnie sieci wodociagowej:
 - wodociąg grupowy Gościeszowice - w dniu 15 czerwca 2021 r.,
 - wodociąg grupowy Stara Jabłona - w dniu 15 czerwca 2021 r.,
- b) kontrole pięcioletnie stacji wodociagowych:
 - Stacji Wodociągowej Gościeszowice - w dniu 18 września 2019 r.,
 - Stacji Wodociągowej Sucha Dolna - w październiku 2019 r.,
 - Stacji Wodociągowej Bukowica - w październiku 2019 r.,
 - Stacji Wodociągowej Rudziny - we wrześniu 2019 r.,
 - Stacji Wodociągowej Zimna Brzeźnica - w październiku 2019 r.,

w wyniku których stwierdzono, że kontrolowane budynki znajdują się w dobrym stanie technicznym i wymagają jedynie bieżących konserwacji,
- c) kontrole roczne stacji wodociagowych:
 - Stacji Wodociągowej Gościeszowice - w dniach: 24 października 2018 r., 18 września 2019 r., 24 września 2020 r.,
 - Stacji Wodociągowej Sucha Dolna - we wrześniu 2019 r. i we wrześniu 2020 r.,
 - Stacji Wodociągowej Bukowica - we wrześniu 2019 r. i we wrześniu 2020 r.,

¹³ Przepompownia wody Przeclaw znajduje się w budynku szkoły i dokumentacja budowlana pozostaje w gestii dyrekcji SP w Przeclawiu. Natomiast przepompownia wody Zimna Brzeźnica nie posiada przyłącza energetycznego.

- Stacji Wodociągowej Rudziny - we wrześniu 2019 r. i we wrześniu 2020 r.,
 - Stacji Wodociągowej Zimna Brzeźnica - we wrześniu 2019 r. i we wrześniu 2020 r.,
- w wyniku których również stwierdzono, że budynki znajdują się w dobrym stanie technicznym i jedynie wymagają bieżących konserwacji,
- d) kontrole pomiarów elektrycznych:
- na SUW w Gościeszowicach w dniu 24 października 2018 r.,
 - na hydroforze przy SP w Przecławiu w dniu 26 kwietnia 2018 r.,
- e) kontrole pomiarów skuteczności ochrony przeciwporażeniowej urządzeń i instalacji przy zastosowaniu wyłącznika różnicowoprądowego:
- na Stacji Wodociągowej Gościeszowice - w dniach 2 października 2019 r. i 30 września 2020 r.,
 - w przepompowni Sucha Dolna - w dniach 25 października 2019 r. i 30 października 2020 r.,
 - w przepompowni wody Bukowica - w dniach 18 kwietnia 2019 r. i 21 kwietnia 2020 r.,
 - w przepompowni Rudziny w dniach 25 października 2019 r. i 30 października 2020 r.,
 - w przepompowni Przecław - w dniach 28 kwietnia 2019 r. i 2 maja 2020 r.,
- w wyniku których stwierdzono skuteczność ochrony przeciwporażeniowej,
- f) kontrole badania skuteczności ochrony przeciwporażeniowej poprzez samoczynne wyłączenie zasilania w sieci:
- na Stacji Wodociągowej Gościeszowice - w dniach 2 października 2019 r. i 22 października 2020 r.,
 - w przepompowni Sucha Dolna - w dniach 25 października 2019 r. i 30 października 2020 r.,
 - w przepompowni wody Bukowica - w dniach 18 kwietnia 2019 r. i 21 kwietnia 2020 r.,
 - w przepompowni Rudziny - w dniach 25 października 2019 r. i 30 października 2020 r.,
 - w przepompowni Przecław - w dniach 28 kwietnia 2019 r. i 2 maja 2020 r.,
- w wyniku których stwierdzono zachowanie normy, jedynie w przepompowni wody Bukowica otrzymano wynik negatywny w przypadku szafy sterowniczej.

W toku kontroli nie przedłożono protokołów świadczących o przeprowadzeniu pięcioletnich okresowych kontroli stanu technicznego Stacji Wodociągowych: Sucha Dolna, Bukowica, Zimna Brzeźnica - obejmujących okres do października 2019 r. oraz Stacji Wodociągowej Rudziny obejmujących okres do września 2019 r., a także rocznych okresowych kontroli stanu technicznego Stacji Wodociągowych: Sucha Dolna, Bukowica, Rudziny, Zimna Brzeźnica obejmujących okres do września 2019 r.

Brak dokumentacji z wcześniejszych przeglądów oraz nieprzeprowadzanie pięcioletnich przeglądów sieci wodociągowych przed 2021 r. zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 282-418)

Najwyższa Izba Kontroli, działając na podstawie art. 12 pkt 3 ustawy o NIK, zleciła przeprowadzenie, w ramach uprawnień posiadanych przez Państwową Inspekcję Nadzoru Budowlanego, doraźnej kontroli stacji uzdatniania wody oraz trzech odcinków sieci wodociągowej, zlokalizowanych na terenie Gminy Niegostawice, w zakresie stanu technicznego oraz przydatności do użytkowania. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Żaganiu, w wyniku przeprowadzonej kontroli, nie

stwierdził nieprawidłowości związanych z utrzymaniem i użytkowaniem sieci wodociągowej na terenie Gminy Niegosławice. Stwierdził ponadto, że stacja uzdatniania wody (wchodzące w jej skład budynki i budowle) oraz obiekty liniowe (widoczne elementy sieci) były utrzymywane w dobrym stanie technicznym.

(dowód: akta kontroli str. 419-435)

2.3. Na terenie działania Zakładu, decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni w Lwówku Śląskim Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, ustanowione zostały następujące strefy ochronne ujęć wody:

- strefa ochronna podziemnego ujęcia wody składającego się z jednej studni wierconej, obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej w granicach istniejących ogrodzeń dla studni SW-1¹⁴,
- strefa ochronna podziemnego ujęcia wody składającego się z dwóch studni, obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej w granicach istniejących ogrodzeń dla studni A i dla studni B¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 436-441)

Zakład nie przeprowadzał analizy ryzyka stref ochronnych, o której mowa w art. 133 ust. 3 ustawy Prawo wodne. Dyrektor Zakładu, powołując się na art. 551 ust. 2 ww. ustawy wyjaśnił, że: (...) *Samorządowy Zakład Komunalny w Niegosławicach na dzień dzisiejszy jest na etapie zbierania ofert na wykonanie ww. analizy.*

(dowód: akta kontroli str. 442,718-719)

W wyniku przeprowadzonych oględzin w zakresie przestrzegania obowiązków związanych z funkcjonowaniem stref ochronnych ujęć wody ustalono, że Zakład przestrzegał obowiązków dotyczących oznaczania tych stref, ich ogradzania, zagospodarowania i właściwego utrzymywania, ograniczenia możliwości przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody oraz umieszczenia tablic zawierających informację o ustanowieniu strefy ochronnej i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

(dowód: akta kontroli str. 443-452)

2.4. W okresie objętym kontrolą Zakład wypełniał obowiązki określone w pozwoleniach wodnoprawnych, tj.:

- wartość substancji zanieczyszczających w odprowadzanych ściekach nie przekraczała norm określonych w pozwoleniach wodnoprawnych,
- dotrzymywał warunków dotyczących prowadzenia pomiarów i rejestrowania ilości pobieranej wody, utrzymywania w należytym stanie, prawidłowej eksploatacji oraz prowadzenia okresowych konserwacji urządzeń technicznych i sanitarnych służących do poboru i rozprowadzania wód podziemnych, prowadzenia i rejestrowania okresowych pomiarów wydajności studni i poziomu zwierciadła wody,
- dotrzymywał warunków dotyczących prowadzenia rejestru ilości i jakości odprowadzanych ścieków oczyszczonych, pobierania i badania próbek ścieków dopływających i odpływających z oczyszczalni, prowadzenia właściwej eksploatacji i utrzymania we właściwym stanie technicznym urządzeń do oczyszczania ścieków i wylotu ścieków, pobierania próbek na wylocie z oczyszczalni w celu dokonywania analiz ścieków oczyszczonych.

(dowód: akta kontroli str. 474-528)

¹⁴ Decyzja Nr WR.ZUZ.3.4100.139.2019.KS z dnia 17 maja 2019 r.

¹⁵ Decyzja Nr WR.ZUZ.3.4100.231.2019.KS z dnia 05 sierpnia 2019 r.

Zakład nie otrzymał decyzji o ustaleniu opłaty podwyższonej, ani zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie o ustalenie opłaty podwyższonej za pobór wód podziemnych lub odprowadzanie ścieków z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym.

W okresie objętym kontrolą Zakład posiadał i wykorzystywał niezalegalizowane przyrządy pomiarowe do pomiaru ilości pobranych wód, co zostało szerzej opisane w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”.

(dowód: akta kontroli str. 454-470)

2.5. Z danych Zakładu wynika, że w latach 2019-2021 straty wody wynosiły odpowiednio:

- w 2019 r. - 124.777 tys. m³ (pobór wody - 264.500 tys. m³, sprzedaż wody - 129.351 tys. m³, zużycie technologiczne - 10.372 m³),
- w 2020 r. - 79.890 tys. m³ (pobór wody - 228.263 tys. m³, sprzedaż wody - 141.273 tys. m³, zużycie technologiczne - 7.100 m³),
- w okresie I-VI 2021 r. - 21.019 tys. m³ (pobór wody - 98.941 tys. m³, sprzedaż wody - 74.993 tys. m³, zużycie technologiczne - 2.929 m³).

W celu obniżenia strat wody w sieci wodociągowej Zakład podjął następujące działania:

- w 2019 r. - wydzielenie stref na sieci - Mycielin i Przeclaw oraz montaż wodomierzy strefowych i rejestratorów przepływów chwilowych wody, zmiany w eksploatacji SUW Gościeszowice, wdrażanie systemu zdalnego odczytu wodomierzy,
- w 2020 r. - opomiarowanie produkcji wody - montaż wodomierzy na wyjściu wody uzdatnionej, monitoring urządzeń wodociagowych z systemem powiadamiania SMS, wymiana wodomierzy R160 (zdalny odczyt), wydzielenie stref na sieci wodociągowej, wdrożenie systemu SCADA (rejestracja danych z urządzeń wodociagowych), monitoring poziomu wody na zbiornikach retencyjnych Zimna Brzeźnica, systematyczne kontrole zużycia wody przez odbiorców usług,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. - wymiana wodomierzy R160 (zdalny odczyt), wydzielenie stref na sieci (Niegosławice, Sucha Dolna), systematyczne kontrole zużycia wody przez odbiorców usług.

Ponadto w całym okresie objętym kontrolą działania polegały na: likwidacji ryczałtowego rozliczania z odbiorcami usług, optymalizacji ciśnienia wody, bieżących kontrolach urządzeń wodno-kanalizacyjnych i dobowych przepływów wody oraz niezwłocznych usuwaniach awarii.

(dowód: akta kontroli str. 45-46,54,471-473,529-545,936-953)

Koszty podjętych działań w celu obniżenia strat wody w sieci wodociągowej w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiły odpowiednio:

- w 2019 r. - 29.300 zł,
- w 2020 r. - 204.600 zł,
- w I połowie 2021 r. - 15.000 zł.

Zostały one pokryte z środków własnych w wysokości 181.200 zł oraz z dotacji otrzymanej z Gminy Niegosławice w wysokości 67.700 zł.

(dowód: akta kontroli str. 546,936-953)

2.6. W latach 2019-2021 miała miejsce następująca liczba awarii sieci wodociągowej i przyłączy:

- w okresie od marca 2019 r. do grudnia 2019 r.¹⁶ zarejestrowano 16 awarii, z tego dziewięć na przyłączach wodociagowych, cztery na sieci rozdzielczej i trzy na sieci magistralnej, współczynnik awaryjności (bez awarii na przyłączach) wyniósł 0,09¹⁷,
- w 2020 r. zarejestrowano 24 awarie, z tego 13 na przyłączach wodociagowych, dziewięć na sieci rozdzielczej i dwie na sieci magistralnej, współczynnik awaryjności (bez awarii na przyłączach) wyniósł 0,12,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. odnotowano dwie awarie, w tym jedną na przyłączach wodociagowych i jedną na sieci rozdzielczej.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły awarie, które spowodowałyby brak wody dla odbiorców trwający powyżej 24 godzin.

W celu zmniejszenia awaryjności sieci, Zakład optymalizował ciśnienie wody w sieciach wodociagowych, natomiast w celu skrócenia czasu usuwania awarii pracownicy Zakładu przystępowali niezwłocznie do ich usunięcia.

(dowód: akta kontroli str. 547-570)

W kontrolowanym okresie wystąpiła tylko jedna awaria na sieci kanalizacyjnej. Miała ona miejsce w 2020 r. i polegała na rozszczelnieniu sieci przesyłowej ciśnieniowej DN 160 (czas trwania awarii wynosił pięć godzin, została usunięta poprzez wykorzystanie nasuwki i nie spowodowała wstrzymania odbioru ścieków od odbiorców). Dochodziło natomiast do licznych awarii pomp lub układów sterowania i automatyki. W 99% były one skutkiem nieodpowiedniego używania kanalizacji przez odbiorców usług. Naprawy polegały na wyciągnięciu pomp z przepompowni i czyszczeniu ich z odpadów stałych. Pomimo wielokrotnych prób edukowania mieszkańców (ulotki, konkurs plastyczny dla dzieci, link na stronie internetowej) sytuacja nie uległa poprawie (do awarii tych dochodziło średnio raz na dobę)¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 551,571-682)

2.7. Zakład nie stosował środków chemicznych w procesie uzdatniania wody, natomiast stosował następującą technologię dotyczącą dostarczania wody:

- SUW Gościeszowice:
 - pobór wody surowej z dwóch ujęć, napowietrzanie wody surowej w aeratorze i transport do zbiornika reakcji,
 - pobór wody zestawem pompowym ze zbiornika reakcji na cztery filtry żelazowo – manganowe i transport do zbiornika retencyjnego,
 - pobór wody ze zbiornika retencyjnego przez zestaw pompowy – dostawa wody ze stałym ciśnieniem do sieci;
 - ujęcie Stara Jabłona: pobór wody surowej i transport do zbiornika retencyjnego przy przepompowni Stara Jabłona, woda zdatna do spożycia bez procesów uzdatniania.

W kontrolowanym okresie Zakład nie wprowadził zmian w stosowanej technologii.

(dowód: akta kontroli str. 683-684)

2.8. Materiały używane do uzdatniania wody w SUW Gościeszowice posiadały deklaracje zgodności, aprobaty techniczne, certyfikaty i paszporty oraz atesty higieniczne.

(dowód: akta kontroli str. 685-689)

¹⁶ W styczniu 2019 r. i lutym 2019 r. Zakład nie prowadził ewidencji awarii.

¹⁷ Współczynnik awaryjności to liczba uszkodzeń na 1 km sieci.

¹⁸ Ze względu na ich dużą ilość nie sporządzano protokołów, natomiast awarie wpisywano w rejestr awarii (zeszyt) prowadzony w Zakładzie.

2.9. W latach 2019-2021 (do 30 czerwca) na terenie Gminy Niegosławice trzykrotnie doszło do pogorszenia jakości wody¹⁹. O fakcie tym odbiorcy usług byli informowani poprzez media społecznościowe (facebook), ogłoszenia na stronie internetowej Zakładu, wywieszane komunikatów PPIS w sołectwach (tablice ogłoszeń, sklepy, kościoły), informacje przekazywane drogą telefoniczną do instytucji i firm (sołtysi, piekarnie, żłobki, przedszkola, szkoły, wybrani rolnicy, zakłady produkujący żywność). Wszystkie te działania podejmowane były wspólnie przez Zakład i Urząd Gminy Niegosławice.

(dowód: akta kontroli str. 690-700)

2.10. W kontrolowanym okresie nie stosowano obniżek cen wody w związku z niedostarczeniem przez Zakład wody odpowiedniej jakości, w wystarczającej ilości czy pod odpowiednim ciśnieniem.

Jak wynika z § 12 pkt 1 i 2, rozdziału VII Ogólnych Warunków Umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzania ścieków obowiązujących w Zakładzie, dostawca zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dostawca odpowiedzialności nie ponosi. Odbiorca usług może domagać się obniżenia należności w razie dostarczania wody o pogorszonej bądź złej jakości lub o ciśnieniu uniemożliwiającym normalne korzystanie z wody, zaistniałych na skutek okoliczności za które dostawca ponosi odpowiedzialność.

W okresie objętym kontrolą do Zakładu nie wpłynął żaden wniosek odbiorcy usług z żądaniem obniżki ceny.

(dowód: akta kontroli str. 684,701-715)

2.11. Sprawozdania M-06 *Sprawozdania o wodociągach, kanalizacji i wywozie nieczystości ciekłych gromadzonych w zbiornikach bezodpływowych* za lata 2018-2020 przekazywano terminowo do Głównego Urzędu Statystycznego²⁰, jednak były one sporządzane nierzetelnie, co zostało szerzej opisane w sekcji „*Stwierdzone nieprawidłowości*”.

(dowód: akta kontroli str. 61-69,719-720)

2.12. Dyrektor Zakładu wskazał następujące utrudnienia i ograniczenia w zakresie realizacji przez Zakład zadań objętych kontrolą:

- brak osobowości prawnej Zakładu, co negatywnie wpływa na możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych,
- odpowiedzialność za całokształt spraw związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i zbiorowym odprowadzaniem ścieków bez możliwości decydowania o kształcie budżetu Zakładu – dotacje celowe na zadania inwestycyjne uchwalane są przez Radę Gminy w uchwale budżetowej, na którą Zakład nie ma wpływu.

(dowód: akta kontroli str. 716)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Kontrole okresowe sieci wodociągowej (wodociąg grupowy Gościeszowice i wodociąg grupowy Stara Jabłona) na terenie Gminy Niegosławice zostały wykonane po raz pierwszy w czerwcu 2021 r.

¹⁹ Dwa razy w 2019 r. i raz w 2020 r.

²⁰ Sprawozdanie M-06 za okres sprawozdawczy 2018 zostało przekazane w dniu 01 lutego 2019 r., za 2019 r. - 28 stycznia 2020 r., a za 2020 r. - 29 stycznia 2021 r.

Sieci wodociągowe, stosownie do załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²¹, zakwalifikowane są do kategorii XXVI obiektów budowlanych. Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 2 i 4 ww. ustawy, obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę w szczególności kontroli:

- okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia;
- bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 cyt. ustawy.

Dyrektor Zakładu wyjaśnił m.in., że *brak przeglądów sieci wodociągowych w latach poprzednich spowodowany był odkładaniem ich wykonania w czasie, (...) wszystkie dane charakteryzujące wodociągi, materiał, średnice, rozkłady ciśnień, wydajności, awarie i prace konserwacyjne prowadzone były na bieżąco, lecz nie zostały ujęte w protokół.*

Zakład nie posiadał również dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie pięcioletnich okresowych kontroli stanu technicznego Stacji Wodociągowych: Sucha Dolna, Bukowica, Zimna Brzeźnica - obejmujących okres do października 2019 r. oraz Stacji Wodociągowej Rudziny obejmującej okres do września 2019 r., a także rocznych okresowych kontroli stanu technicznego Stacji Wodociągowych: Sucha Dolna, Bukowica, Rudziny, Zimna Brzeźnica obejmujących okres do września 2019 r.

Dyrektor wyjaśnił, że *po objęciu stanowiska Dyrektora Zakładu w marcu 2019 r., w trakcie analizy dokumentacji, którą posiadał Zakład stwierdził brak pięcioletnich i rocznych okresowych kontroli stanu technicznego Przepompowni Wody w miejscowościach Sucha Dolna i Bukowica oraz zbiorników wyrównawczych w miejscowości Zimna Brzeźnica. Stwierdził również brak rocznej okresowej kontroli stanu technicznego Przepompowni Wody w Rudzinach. W 2019 r. w miesiącach wrzesień-październik wykonano pięcioletnie i roczne okresowe kontrole.*

(dowód: akta kontroli str. 684,717-718)

2. W okresie objętym kontrolą Zakład posiadał i wykorzystywał dwa niezalegalizowane przyrządy pomiarowe do pomiaru ilości pobranych wód:
 - na ujęciu wody Stara Jabłona do 4 lipca 2020 r. pomiar ilości pobranej wody ustalany był za pomocą wodomierza, który nie posiadał czytelnych cech legalizacyjnych, a stosownie do informacji uzyskanej od Dyrektora Zakładu prawdopodobnie był eksploatowany przez około 10 lat; wodomierz został wymieniony w dniu 4 lipca 2020 r. na posiadający ważną legalizację,
 - na Stacji Uzdatniania Wody Gościeszowice - pomiar wody popłucznej dokonywany był poprzez wodomierz o numerze świadectwa legalizacji M09-1781, które utraciło ważność.

Ww. wodomierze nie zostały zalegalizowane w terminach wskazanych w załączniku nr 5 do Rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 marca 2019 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych²². Korzystając z wodomierzy nieposiadających ważnej legalizacji Zakład naruszył również art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 11 maja 2001 roku - Prawo

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, ze zm.

²² Dz. U. poz. 759.

o miarach²³, który ustanowił obowiązek użytkowania przyrządów pomiarowych (wodomierzy) posiadających ważną legalizację.

Brak legalizacji wodomierzy może ograniczać rzetelność sporządzanych sprawozdań.

Dyrektor Zakładu wyjaśnił, że wodomierz na ujęciu wody w Starej Jabłonej został wymieniony dopiero w 2020 r. z powodu planowanych na ujęciu prac związanych z monitoringiem pracy. Po uzyskaniu informacji, jaki wodomierz będzie spełniał wymogi systemu monitorującego pracę ujęcia, natychmiast zakupiono i wymieniono wodomierz. Wodomierz w SUW Gościeszowice nie został wymieniony ani zalegalizowany z powodu przeoczenia.

W toku kontroli, w dniu 18 sierpnia 2021 r., zakupiony został wodomierz ultradźwiękowy SC7 DN100/250 R400 celem zamontowania w SUW Gościeszowice.

(dowód: akta kontroli str. 454-470)

3. Sprawozdania M-06 o wodociągach i kanalizacji za lata 2018 - 2020 były sporządzane nierzetelnie.

W sprawozdaniach M-06 o wodociągach i kanalizacji za 2018 r. podano, że:

- długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej) wynosiła 27,3 km podczas gdy wynosiła ona 26,0 km,
- długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) wynosiła 64,4 km, podczas gdy wynosiła ona 65,7 km,
- było sześć czynnych przyłączy wodociągowych do budynków i innych obiektów, podczas gdy było ich 1.119,
- ilość wody pobranej z ujęć wynosiła 271,5 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 265,9 tys. m³,
- ilość wody pobranej na własne cele technologiczne wynosiła 29,9 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 12,4 tys. m³,
- sprzedaż wody ogółem wynosiła 120,9 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 131,8 tys. m³,
- sprzedaż hurtowa wody wynosiła 43,7 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 29,0 tys. m³,
- sprzedaż wody dla gospodarstw domowych wynosiła 115,8 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 96,6 tys. m³,
- straty wody wynosiły 77,0 tys. m³, podczas gdy wynosiły one 121,7 tys. m³,
- długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy) wynosiła 48,3 km, podczas gdy wynosiła ona 49,6 km,
- wielkość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną wynosiła 95,2 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 55,0 tys. m³.

W sprawozdaniu M-06 o wodociągach i kanalizacji za 2019 r. podano, że:

- długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej) wynosiła 27,3 km podczas gdy wynosiła ona 26,0 km,
- długość czynnej sieci rozdzielczej (bez przyłączy) wynosiła 64,4 km, podczas gdy wynosiła ona 65,7 km,
- było sześć czynnych przyłączy wodociągowych do budynków i innych obiektów, podczas gdy było ich 1.155,
- liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła 9, podczas gdy było ich 7,
- ilość wody pobranej na własne cele technologiczne wynosiła 19,3 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 10,4 tys. m³,

²³ Dz. U. z 2020 r. poz. 2166, ze zm.

- sprzedaż hurtowa wody wynosiła 25,5 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 25,3 tys. m³,
- sprzedaż wody dla gospodarstw domowych wynosiła 122,9 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 97,7 tys. m³,
- straty wody wynosiły 90,4 tys. m³, podczas gdy wynosiły one 124,8 tys. m³,
- długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy) wynosiła 48,3 km, podczas gdy wynosiła ona 49,6 km,
- wielkość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną wynosiła 49,0 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 52,8 tys. m³.

W sprawozdaniu M-06 o wodociągach i kanalizacji za 2020 r. podano, że:

- straty wody wynosiły 78,9 tys. m³, podczas gdy wynosiły one 81,0 tys. m³
- długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy) wynosiła 49,6 km, podczas gdy wynosiła ona 58,3 km,
- wielkość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną wynosiła 60,1 tys. m³, podczas gdy wynosiła ona 62,9 tys. m³.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej²⁴, podmioty gospodarki narodowej są obowiązane do przekazania nieodpłatnie danych dotyczących prowadzonej działalności i jej wyników zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej oraz w formacie udostępnionym zgodnie z art. 18a ust. 3.

Dyrektor Zakładu wyjaśnił m.in., że: w przypadku wypełniania sprawozdania M-06 za 2018 r. różnice wynikały z wpisania błędnych danych oraz złe zinterpretowania sposobu wypełniania sprawozdania. Błędy skorygowano telefonicznie po interwencji pracownika GUS w terminie złożenia sprawozdania. W 2019 r. nastąpiła zmiana osoby wypełniającej sprawozdanie. Sprawozdanie za 2019 r. wypełniono na podstawie danych ze sprawozdania za rok 2018 uwzględniając zmiany, które zaszły w 2019 r. Powielone zostały błędy z 2018 r. (brak korekty telefonicznej na kopii 2018 r.).

Różnice powstałe w 2020 r. wynikały z tego, że:

- w sprawozdaniu M-06 wpisano błędne dane dot. wielkości straty wody,
- w 2020 r. została wybudowana sieć kanalizacji sanitarnej w Mycielinie o długości 8,7 km, która omyłkowo nie została uwzględniona w sprawozdaniu (różnica wynikała ze niewłaściwego filtrowania danych w starym programie billingowym),
- w sprawozdaniu M-06 wpisano tylko wartość odebranych ścieków bytowych, a nie ścieków ogółem.

(dowód: akta kontroli str. 61-69,719-720)

OCENA CZĄSTKOWA

Podjęte w okresie objętym kontrolą działania przełożyły się na zmniejszenie strat wody oraz brak długotrwałych przerw w dostawie wody spowodowanych awariami. Zakład wypełniał obowiązki wynikające z pozwoleń wodnoprawnych. Ujęcia wody były prawidłowo oznaczone, zabezpieczone i utrzymywane. Terminowo wywiązywano się z obowiązków sprawozdawczych, jednak sprawozdania sporządzane były nierzetelnie. Wyeliminowano nieprawidłowości związane z legalizacją urządzeń pomiarowych oraz dokonywaniem wymaganych przeglądów okresowych.

²⁴ Dz. U. z 2021 poz. 955.

3. Nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków

Opis stanu faktycznego

3.1. W Zakładzie nie opracowano formalnych wytycznych/procedur w zakresie wewnętrznej kontroli jakości wody. Dyrektor Zakładu wyjaśnił natomiast m.in., że *przeprowadzono systematycznie rozmowy i wewnętrzne szkolenia z pracownikami, którzy w celu zachowania prawidłowej jakości wody pod względem bakteriologicznym podczas rozszczelnienia wodociągu byli zobowiązani do:*

- *obniżenia ciśnienia na odcinku, na którym wystąpiła awaria,*
- *przepłukania elementów uszkodzonego wodociągu roztworem podchlorynu sodu,*
- *przepłukania materiałów użytych do usunięcia awarii roztworem podchlorynu sodu,*
- *po usunięciu awarii, przepłukania uszkodzonego fragmentu wodociągu najbliższym hydrantem od strony przepływu wody.*

Dodatkowym elementem zwiększającym bezpieczeństwo jakości wody pod względem bakteriologicznym był montaż zaworów zwrotnych antyskażeniowych za węzłem wodomierzowym (...). W celu zachowania prawidłowej jakości wody pod względem fizykochemicznym w 2019 r. zakupiono urządzenie do pomiaru ilości manganu i żelaza w wodzie (...). Pomiary wykonywane są z częstotliwością raz na tydzień.

(dowód: akta kontroli str. 735-736)

Zakład rozpoczął monitorowanie sieci wodociągowej w 2019 r. od wydzielenia strefy na wodociągu Mycielin. Następnie na studni pomiarowej w Mycielinie zamontowano impulsowy wodomierz ultradźwiękowy, który posiada funkcję przepływomierza (przepływ chwilowy). Rejestruje on przepływy co 10 minut i raz na dobę wysyła raport z dokonywanych pomiarów. W wyniku analizy otrzymanych danych stwierdzono, że wodociąg jest szczelny. Straty na sieci określono jako pozorne.

W 2020 r. dokonano wymiany wszystkich wodomierzy przystosowanych do zdalnego odczytu o klasie dokładności R 160. Ponadto przeprowadzono kontrolę we wszystkich gospodarstwach zgodnie z art. 7 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. W wyniku podjętych działań nastąpiło znaczne zmniejszenie strat wody dla wodociągu Mycielin: w okresie październik-grudzień 2019 r. wynosił on 32,74%, w 2020 r. - 25,35%, a w okresie styczeń-kwiecień 2021 r. - 9,56%.

Podobne działania odbywały się na pozostałych wodociągach, w których wydzielono strefy: Przecław – dane o przepływach co 24 godziny, Niegosławice z Rudzinami – dane o przepływach on-line, Sucha Dolna – dane o przepływach i ciśnieniu on-line, Stara Jabłona – dane o przepływach i ciśnieniu on-line, Bukowica – dane o ciśnieniu i przepływach on-line, Zimna Brzeźnica z Nową Jabłoną i Nowym Dworem – dane o ciśnieniu on-line.

W 2020 r. przy wymianie układów sterowania i automatyki wdrożono system powiadamiania o awariach i stanach przedawaryjnych²⁵ oraz system SCADA, który m.in. rejestruje w sposób ciągły wszystkie dane z urządzeń wodociagowych.

²⁵ W SUW Gościeszowice, Przepompowni Stara Jabłona, Przepompowni Bukowica zastosowano zabezpieczenia wskazujące na wysokie ciśnienie, niskie ciśnienie, awarię tłoczenia, awarię pompy, niską temperaturę, niski poziom wody w zbiorniku retencyjnym, niski poziom wody w zbiorniku reakcji, przepływ chwilowy p/poż, awaryjny, brak załączenia pompy głębinowej, natomiast w zbiornikach retencyjnych Zimna Brzeźnica - rejestrujące poziom wody w zbiorniku.

Dodatkowo kontrolowane są na bieżąco przepływy dobowe, z których tworzy się miesięczne i roczne zestawienia dla poszczególnych wodociągów z przepływów, sprzedaży i strat.

W okresie objętym kontrolą przeprowadzano pomiary ciśnienia wody w przewodach, natężenia przepływu wody, szczelności przewodów (kontrola wycieków). W wyniku monitoringu sieci stwierdzono jedną sytuację zbyt wysokiego ciśnienia wody w sieci - w 2019 r. oraz sześć wycieków wody - cztery w 2020 r. i dwa w I połowie 2021 r.

(dowód: akta kontroli str. 721-734)

3.2. Zakład uzgadniał z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Żaganiu stałe punkty czerpalne służące do pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych oraz harmonogram pobierania próbek dla potrzeb oceny przydatności wody w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody. Ponadto strony porozumienia zobowiązywały się do niezwłocznego powiadamiania o okolicznościach mogących spowodować zmianę jakości wody, szczególnie jej pogorszenie²⁶.

PPIS zatwierdzał harmonogramy pobierania próbek wody do badań laboratoryjnych w ramach kontroli wewnętrznej w zakresie parametrów z grupy A i B z wodociągów publicznych w Gościeszowicach i w Starej Jabłonie²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 737-764)

Zakład przeprowadził monitoring zawartości substancji promieniotwórczych w wodzie w 2017 r., w wyniku którego przesłał do PPIS opracowanie wyników badań wody surowej z zakresu promieniotwórczości:

- z ujęcia w Gościeszowicach - pismem Nr SZK.7021.4.2017 z 26 kwietnia 2017 r.,
- z ujęcia w Starej Jabłonie - pismem Nr SZK.7021.13.2017 z 10 października 2017 r.

W obu przypadkach próby zostały pobrane przez SGS Polska Sp. z o.o. Laboratorium Środowiskowe w Pszczynie.

Monitoringiem objęto parametry radiologiczne radu 226, radu 228, radonu i trytu. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm tych substancji promieniotwórczych.

Wykonanie, w ramach kontroli wewnętrznej, drugiego badania w zakresie substancji promieniotwórczych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dalej: *rozporządzenia w sprawie jakości wody*)²⁸ jest planowane na wrzesień 2021 r.

(dowód: akta kontroli str. 765-778)

3.3. W okresie objętym kontrolą, pobieranie próbek wody do badań oraz wykonywanie badania wody zlecano uprawnionemu laboratorium, które posiadało zatwierdzony przez PPIS system jakości prowadzonych badań wody²⁹.

Zakład zlecał wykonanie badań wody³⁰ EKOSYSTEMY-JT, posiadającemu Certyfikat Akredytacji Nr AB 1254 z dnia 07 marca 2011 r. Cykl akredytacji dotyczył

²⁶ Pismo PPIS Nr NS-HK.903.153.2018 z dnia 22 listopada 2018 r., pismo PPIS Nr NS-HK.903.138.2019 z dnia 13 listopada 2019 r., pismo PPIS Nr NS-HK.903.133.2020 z dnia 30 listopada 2018 r.

²⁷ Pismem nr NS-HK.903.153.2018 z 18 grudnia 2018 r. na rok 2019, pismem nr NS-HK.903.138.2019 z 17 grudnia 2019 r. na rok 2020 oraz pismem nr NS-HK.903.133.2020 z 21 grudnia 2020 r. na rok 2021.

²⁸ Dz. U. poz. 2294.

²⁹ Decyzja Nr M/84/NS-HK-21/2019 z dnia 30 stycznia 2019 r., decyzja Nr M/809/NS-HK-87/2020 z dnia 06 maja 2020 r., decyzja Nr M/185/HK-85/2021 z dnia 29 kwietnia 2021 r.

³⁰ Zlecenie nr SZK.ZP.271.14.2019 z dnia 27 marca 2019 r., nr SZK.ZP.271.2.2020 z dnia 20 stycznia 2020 r. i nr SZK.ZP.271.3.2021 z dnia 17 lutego 2021 r.

okresu od 18 stycznia 2019 r. do 6 marca 2023 r., natomiast jego zakres (dziedzina i przedmiot badań) obejmował:

- badania chemiczne i pobieranie próbek wody, ścieków, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- badania właściwości fizycznych i pobieranie próbek wody, ścieków, wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- badania właściwości fizycznych gleb, osadów ściekowych.

(dowód: akta kontroli str. 779-805)

3.4. W okresie objętym kontrolą, w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez Zakład, nie stwierdzono przekroczenia parametrów jakości wody określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości wody. Przekroczenia parametrów stwierdzono natomiast podczas kontroli prowadzonych przez PPIS.

Od uzyskania informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, Zakład informował o nich Wójta Gminy Niegosławice w terminie nie przekraczającym dwóch dni. Nieprawidłowości dotyczące jakości wody były usuwane w terminie trzech dni (lipiec 2019 r.), czterech i sześciu dni (listopad 2019 r.) i 13 dni (kwiecień-maj 2020 r.).

Zakład informował Wójta oraz PPIS o zakresie planowanych działań naprawczych i harmonogramie ich realizacji oraz o podjętych działaniach w czasie nieprzekraczającym dwóch dni od otrzymania informacji o przekroczeniu parametrów jakości wody.

(dowód: akta kontroli str. 806-860)

W odpowiedzi na decyzje Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Żaganiu³¹, dotyczące warunkowej przydatności wody do spożycia, Zakład informował ją m.in. o:

- wdrożeniu działań naprawczych w celu doprowadzenia do obowiązujących parametrów wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi produkowaną przez wodociąg publiczny w Gościeszowicach zgodnie z wymaganiami określonymi w części C załącznika nr 1 Tabela nr 1 do rozporządzenia w sprawie jakości wody,
- poinformowaniu odbiorców o warunkowej przydatności wody do spożycia pod względem bakteriologicznym poprzez umieszczenie ogłoszenia na stronie internetowej, mediach społecznościowych i tablicach ogłoszeń,
- rozpoczęciu dezynfekcji sieci podchlorynem sodu, systematycznym monitorowaniu jego poziomu i utrzymywaniu optymalnego stężenia.

(dowód: akta kontroli str. 932-934)

3.5. W latach objętych kontrolą, na podstawie sprawozdań z wyników badań, PPIS wydał 24 oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w których stwierdził przydatność wody do spożycia oraz trzy oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w których stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia. Stwierdzono w nich okresowe przekroczenia parametru bakteriologicznego w stosunku do wartości dopuszczalnych, określonych w rozporządzeniu w sprawie jakości wody. W przypadkach warunkowej przydatności wody do spożycia PPIS nie określał dopuszczalnych wartości parametrów, na jakie pozwalała stwierdzona warunkowa przydatność.

³¹ Decyzja nr NS:HK/70/551/2019 z dnia 18 lipca 2019 r. dot. wodociągu w Gościeszowicach, decyzja nr NS:HK/903.124.2019 z dnia 14 listopada 2019 r. dot. wodociągu w Starej Jabłonie i decyzja nr NS:HK/83/553/2020 z dnia 30 kwietnia 2020 r. dot. wodociągu w Gościeszowicach.

Żadna z ocen nie dotyczyła kwestii przydatności wody do spożycia na warunkach przyznanego odstępstwa lub braku przydatności wody do spożycia.

(dowód: akta kontroli str. 878-924)

PPIS, po dokonaniu analizy sprawozdań z badań próbek pobranych w ramach monitoringu przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żaganiu oraz w ramach wewnętrznej kontroli prowadzonej przez Zakład, a także analizie podejmowanych działań naprawczych stwierdził, że jakość wody w badanym zakresie z wodociągu publicznego w Gościeszowicach i Starej Jabłonie za okresy: od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r., oraz od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. spełniała wymagania określone w rozporządzeniu *w sprawie jakości wody*³².

(dowód: akta kontroli str. 861-877)

W okresie objętym kontrolą ujawniono okresowe przekroczenia parametrów bakteriologicznych w następujących próbkach:

- w próbce pobranej 16 lipca 2019 r. w Stacji Uzdatniania Wody w Gościeszowicach,
- w próbce pobranej 12 listopada 2019 r. w przepompowni wody w Starej Jabłonie,
- w dwóch próbkach pobranych 28 kwietnia 2020 r. w Stacji Uzdatniania Wody w Gościeszowicach i w budynku Urzędu Gminy w Niegosławicach.

W ww. przypadkach PPIS stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi w zakresie bakteriologicznym po uprzednim jej przegotowaniu i zobowiązał Zakład do podjęcia działań naprawczych. Po wdrożeniu działań naprawczych PPIS wydał oceny, w których stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi pod względem bakteriologicznym.

(dowód: akta kontroli str. 925-933)

3.6. W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przesłanki do wystąpienia przez Zakład z wnioskiem o odstępstwa od wymagań, jakim powinna odpowiadać woda, o którym mowa w § 28 rozporządzenia *w sprawie jakości wody*.

(dowód: akta kontroli str. 684)

3.7. Jedynymi okolicznościami, które powodowały pogorszenie jakości wody w okresie objętym kontrolą były awarie polegające na rozszczelnieniu sieci magistralnej i rozdzielczej - wystąpiło 19 takich przypadków, z tego:

- w 2019 r. odnotowano 7 awarii,
- w 2020 r. odnotowano 11 awarii,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. odnotowano jedną awarię.

(dowód: akta kontroli str. 549-570,935)

3.8. W okresie objętym kontrolą do Zakładu wpłynęło dziewięć reklamacji/skarg w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę³³ i odprowadzania ścieków³⁴, których

³² Okresowe oceny jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągu publicznego: w Gościeszowicach za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Nr NS-HS.903.22.2019 z dnia 25 stycznia 2019 r., w Starej Jabłonie za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2018 r. Nr NS-HS.903.23.2019 z dnia 25 stycznia 2019 r., w Gościeszowicach za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Nr NS-HS.903.23.2020 z dnia 27 stycznia 2020 r., w Starej Jabłonie za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2019 r. Nr NS-HS.903.23.2019 z dnia 27 stycznia 2020 r., w Gościeszowicach za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2020 r. Nr NS-HK.903.22.2021 z dnia 02 lutego 2021 r., w Starej Jabłonie za okres od 01 stycznia do 31 grudnia 2020 r. Nr NS-HK.903.23.2019 z dnia 02 lutego 2021 r.

³³ Siedem reklamacji/skarg.

³⁴ Dwie reklamacje/skargi.

przedmiotem było w szczególności kwestionowanie rozliczenia należności za usługi³⁵ oraz uwagi co do zbyt niskiego ciśnienia wody³⁶. Wszystkie reklamacje/skargi zostały rozpatrzone (trzy pozytywnie i sześć negatywnie dla zgłaszających), a konsumenci byli informowani o sposobie ich załatwienia.

(dowód: akta kontroli str. 954-974)

3.9. W kontrolowanym okresie Zakład przeprowadził 305 kontroli w zakresie prawidłowości funkcjonowania wodomierzy³⁷ oraz prawidłowości wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych³⁸, z tego:

- w 2019 r. - 95 kontroli,
- w 2020 r. - 190 kontroli,
- od 1 stycznia do 30 czerwca 2021 r. - 20 kontroli.

Podjęcie ww. kontroli miało na celu m.in. sprawdzenie, czy pobór wody oraz odprowadzanie ścieków przez odbiorców usług są zgodne z umową, wyeliminowanie nieopomiarowanych punktów czerpalnych wody oraz sprawdzenie poprawności działania wodomierzy. Ustalenia kontroli były ujmowane w protokołach sporządzanych przez pracowników Zakładu (konserwatorów) dokonujących czynności kontrolnych.

W wyniku tych kontroli stwierdzono przypadki:

- braku opomiarowania punktów czerpalnych wody,
- nieopomiarowania własnych ujęć wody wpiętych w instalacje wewnętrzne,
- braku zaworów zwrotnych na węźle wodomierzowym,
- wadliwej pracy wodomierzy,
- nieprawidłowego rozliczania odbiorców wg przeciętnych norm zużycia wody,
- przewymiarowania wodomierzy (zbyt duże średnice do zużycia),
- niewłaściwego rozliczania wody bezpowrotnie zużytej (wodomierze ogrodowe).

Przed skierowaniem sprawy na drogę sądową Zakład powiadamiał odbiorców usług o możliwości polubownego załatwienia sprawy. We wszystkich przypadkach odbiorcy usług skorzystali z takiej możliwości, w związku z czym Zakład nie kierował zawiadomień w sprawach bezumownego pobierania wody lub odprowadzania ścieków, określonych w art. 28 ust. 1 i ust. 2 ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu*.

Zużycia wody u odbiorców usług kontrolowane były również na bieżąco za pomocą programu LIBRA-RS, który umożliwiał bieżący monitoring zużycia wody u każdego usługobiorcy. W razie zauważenia nieprawidłowości (brak przyrostu zużycia) konserwatorzy otrzymywali zlecenie kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 975-988)

3.10. W latach 2019-2021 Zakład nie był kontrolowany przez Gminę Niegosławice w zakresie działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków.

W kontrolowanym okresie w Zakładzie w 2019 r. dwukrotnie kontrole przeprowadzał PPIS, przedmiotem których były wodociągi publiczne zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w Starej Jabłonie

³⁵ Sześć reklamacji.

³⁶ Dwie reklamacje.

³⁷ Art. 7 pkt 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków - kontrola urządzenia pomiarowego, wodomierza głównego lub wodomierzy zainstalowanych przy punktach czerpalnych i dokonania odczytu ich wskazań oraz dokonania badań i pomiarów.

³⁸ Art. 9 ust. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków - kontrola ilości i jakości odprowadzanych ścieków bytowych i ścieków przemysłowych oraz kontrola przestrzegania warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

i w Gościeszowicach oraz jedną kontrolę przeprowadził Lubuski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: LWIOŚ), której przedmiotem było zagospodarowanie osadów ściekowych. W wyniku kontroli PPIS nie stwierdzono nieprawidłowości³⁹, natomiast w wyniku kontroli LWIOŚ ustalono, że:

- w powiadomieniu o zamiarze przekazania komunalnych osadów ściekowych z dnia 22 maja 2019 r. podano, iż osady ściekowe zostaną przekazane władającemu nieruchomością zlokalizowaną w Mycielinie na jednej działce, natomiast faktycznie zostały one zastosowane na innej działce, która nie została uwidocznioma w tym powiadomieniu,
- Zakład nie przedłożył wyliczenia sprawdzającego, czy zastosowanie ustalonej dawki komunalnych osadów ściekowych na danym gruncie nie spowoduje przekroczenia w wierzchniej warstwie gruntu o głębokości 0-25 cm wartości dopuszczalnych ilości metali ciężkich określonych w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie *komunalnych osadów ściekowych*⁴⁰.

Zakład podjął działania mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych przez LWIOŚ, w zarządzeniu pokontrolnym Nr WI.7023.359.2019.EC z dnia 18 czerwca 2019 r.

(dowód: akta kontroli str. 989-1010)

3.11. Zakład przedłożył Komisji Rewizyjnej sprawozdanie - informację ze swojej działalności za 2019 r. i 2020 r., w tym w zakresie spraw związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków obejmującymi w szczególności straty wody i programy oszczędzania zasobów wodnych.

(dowód: akta kontroli str. 1011-1019)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą, Zakład sprawował prawidłowy nadzór nad zbiorowym zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków. Na bieżąco prowadził monitoring sieci, co pozwalało na skuteczny nadzór nad jakością dostarczanej wody. Badanie wody każdorazowo zlecał uprawnionemu laboratorium, posiadającemu zatwierdzony system jakości prowadzonych badań. Wszelkie nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania urządzeń wodociągowych były usuwane niezwłocznie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

1. wskazanie w pozwoleniach wodnoprawnych Zakładu, jako podmiotu uprawnionego do odprowadzania oczyszczonych ścieków bytowych,
2. przestrzeganie terminowości przeprowadzania kontroli okresowych obiektów budowlanych, zgodnie z ustawą Prawo budowlane,
3. terminową legalizację użytkowanych przyrządów pomiarowych,
4. rzetelne sporządzanie sprawozdań M-06 o wodociągach i kanalizacji.

³⁹ Protokół kontroli Nr NS-HK/146/2019 z dnia 22 października 2019 r. oraz protokół kontroli Nr NS-HK/186/2019 z dnia 08 października 2019 r.

⁴⁰ Dz. U. poz. 257.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 1 września 2021 r.

Kontrolerzy:

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Sebastian Stępień
specjalista k.p.

p.o. Dyrektora
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

Marzena Mielcarek
główny specjalista k.p.

.....
podpis

.....
podpis

Katarzyna Smereczyńska
specjalista k.p.

.....
podpis